

Ana-Maria CAZACU

ÎNVĂȚAȚI

**SPANIOLA
FĂRĂ
PROFESOR**

CURS PRACTIC

CUVÂNT ÎNAINTE	9
UNIDAD 1	11
Elemente de fonetică	11
UNIDAD 2	24
La casa	24
ARTICOLUL	33
UNIDAD 3	42
La familia	42
Genul substantivelor	45
Formarea femininei	48
UNIDAD 4	56
En la clase	56
Numărul substantivelor	58
Pluralul substantivelor	58
UNIDAD 5	66
¿Cuál es tu profesión?	66
Pronumele personale subiecte	72
Pronumele și adjectivele posesive	73
Ser / Estar	75
UNIDAD 6	79
Profesión. Objetos. Utilidad	79
VERBUL	83
Conjugarea verbelor	88
UNIDAD 7	91
Conversaciones	91
El saludo	92
Indicativul prezent	95
Interogația și exclamația	96
UNIDAD 8	101
Los españoles y Europa	101
Indicativul prezent al verbelor neregulate	104
UNIDAD 9	116
Turistas en Madrid	116
Verbele SER și ESTAR	118

UNIDAD 10.....	135
El estío	135
Adjectivul.....	137
Numeralul.....	140
UNIDAD 11.....	147
Conversación	147
Indicativul imperfect	153
Indicativ perfect simplu	154
Adverbul	156
UNIDAD 12.....	165
Un pueblo maravilloso	165
Indicativul perfect compus	167
Indicativul mai mult ca perfect	169
Pluralul adjetivelor	170
UNIDAD 13.....	175
La ruta de Don Quijote	175
Indicativul viitor	178
Pronumele și adjecitivul demonstrativ.....	179
UNDIDAD 14	186
Alfonso	186
Locul adjetivelor	190
UNIDAD 15.....	198
¿Conoces tu cuerpo?.....	198
Condiționalul prezent	200
Condiționalul perfect	201
UNIDAD 16.....	205
TOLEDO – Un viaje en el tiempo.....	205
Gradele de comparație ale adjecitivului	207
Pronumele relative	210
UNIDAD 17.....	219
Las dietas milagro	219
Conjunctivul prezent	226
Prepozițiile și locuțiunile prepoziționale	230
UNIDAD 18.....	237
El cielo impasible de Aragon	237
Conjunctivul imperfect	239
Conjunctivul perfect	241
Conjunctivul mai mult ca perfect.....	242

UNIDAD 19	255
Como hijo de pobre.....	255
Folosirea conjunctivului	256
Imperativul.....	260
UNIDAD 20.....	273
Nuestra gran aventura.....	273
Corespondența timpurilor	276
UNIDAD 21.....	282
Ya están aquí... ¡las Rebajas!	282
Pronumele și adjectivele nehotărâte.....	283
Infinitivul	287
UNDIDAD 22	294
Paulina del Valle	294
Pronumele personale complemente.....	295
Gerunziul	299
Lecturi suplimentare	305
El sueño de Otto	305
Lejos de casa.....	311
A favor y en contra	320
Riverita	322
Mariposa	323
Viejo estribillo	323
Granada, solitaria y pura.....	324
Tendremos dinero.....	325
Los bomberos	326
Maradona y la fragilidad	327
Soy una serpiente... ¿y qué?.....	328
Previsión meteorológica	330
La Regenta	330
Las inquietudes de Shanti Andía	332
Infancia.....	332
La gallina degollada.....	337
El paraíso de las mujeres.....	344
COMPENDIU DE GRAMATICĂ	349
REZOLVAREA EXERCIȚIILOR	388
DICȚIONAR SPANIOL-ROMÂN	399
DICȚIONAR ROMÂN-SPANIOL	417

Elemente de fonetică

-elementos de fonética-

ALFABETUL – el alfabeto

Orice limbă se prezintă ca realitate lingvistică ce presupune două componente coexistente: cea **sonoră** (*codul oral*) și cea **grafică** (*codul scris*). Între aceste două componente poate exista un grad mai mic sau mai mare de echivalentă. În cazul limbii spaniole, ca și în limba română, scrierea nu diferă foarte mult de pronunție; se scrie aproximativ la fel cum se pronunță.

Alfabetul limbii spaniole conține 29 de litere, dintre care 5 sunt vocale și 24 consoane.

Litera	Sunetul	Exemple
VOCALE		
A, a	[a]	Ana, dar (<i>a da</i>), papá (<i>tatā</i>)
E, e	[e]	Elena, té (<i>ceai</i>), teléfono
I, i	[i]	Inés, tío (<i>unchi</i>), día (<i>zi</i>), hilo (<i>fir</i>)
O, o	[o]	Rodolfo, moto (<i>motocicletă</i>), comer (<i>a mâncă</i>)
U, u	[u]	Úrsula, subir (<i>a urca</i>), uva (<i>strugure</i>)
SEMIVOCALE		
i + vocală vocală + i	[y]	Mariana, Jaime
u + vocală vocală + u	[w]	Juan, Laura
CONSOANE		
B, b (<i>be</i>)	[b]	Bárbara, blanco (<i>alb</i>), libre (<i>liber</i>), beber (<i>a bea</i>)
C, c (<i>ce</i>)	[k] [I]	c + a, o, u: Carmen, casa, cosa (<i>lucru</i>), cura (<i>preot</i>) c + e, i: Cecilia, cena (<i>cină</i>), ciudad (<i>oraș</i>), cenicero (<i>scrumieră</i>)
CH, ch (<i>che</i>)	[tG]	Chile chico (<i>băiat</i>), muchacha (<i>fată</i>), coche (<i>mașină</i>)

D, d (<i>de</i>)	[d]	David, dedo (<i>deget</i>), duda (<i>îndoială</i>), diccionario
F, f (<i>efe</i>)	[f]	Felipe, frío (<i>frig</i>), femenino, foto
	[g]	g + a, o, u: Gabriel, Gregorio, Gustavo, agua
G, g (<i>je</i>)	[j]	(<i>apă</i>), gato (<i>pisică</i>), goma (<i>gumă</i>)
H, h (<i>hache</i>)	[‐]	g + e, i: ángel (<i>înger</i>), página, gente (<i>lume</i>)
J, j (<i>jota</i>)	[j]	Hilario, hombre (<i>bărbat, om</i>), anhelar (<i>a gâfăi</i>), zanahoria (<i>morcov</i>)
K, k (<i>ka</i>)	[k]	Javier, jamón (<i>șuncă</i>), caja (<i>cutie</i>), juguete (<i>jucărie</i>)
L, l (<i>ele</i>)	[l]	Iñaki, kilo, kilómetro
Ll, ll (<i>elle</i>)	[ll]	Lucía, luna, final, limón (<i>lămâie</i>)
M, m (<i>eme</i>)	[m]	Sevilla, calle (<i>stradă</i>), caballo (<i>cal</i>), lluvia (<i>ploaie</i>)
N, n (<i>ene</i>)	[n]	Marta, mamá, camisa (<i>cămașă</i>), comprar (<i>a cumpăra</i>)
Ñ, ñ (<i>eñe</i>)	[Q]	Nicolás, noche (<i>noapte</i>), bueno (<i>bun</i>), alemán (<i>neamț</i>)
P, p (<i>pe</i>)	[p]	año (<i>an</i>), baño (<i>baie</i>), niño (<i>copil</i>)
Q, q (<i>cu</i>)	[k]	Pablo, papá, pasaporte, plato (<i>farfurie, fel de mâncare</i>)
R, r (<i>ere</i>)	[Y]	Enrique, queso (<i>brânză</i>), aquí (<i>aici</i>), quedarse (<i>a rămâne</i>)
S, s (<i>ese</i>)	[s]	María, Roberto, rubio (<i>blond</i>), rosa (<i>trandafir</i>), comprar (<i>a cumpăra</i>), hora (<i>oră</i>), perro (<i>câine</i>), arrancar (<i>a smulge</i>)
T, t (<i>te</i>)	[t]	Sebastián, casa (<i>casă</i>), sol (<i>soare</i>), dos (<i>doi</i>)
V, v (<i>uve</i>)	[b]	Timoteo, tomate (<i>roșie</i>), ratón (<i>șoarece</i>), templado (<i>cumpătat</i>)
W,w(<i>doble uve</i>)	[w]	Viviana, vaso, volver (<i>a se întoarce</i>), avión Waterpolista

Ch, ll și ñ nu sunt grupuri de litere; ele reprezintă sunete specifice limbii spaniole.

Pronunția **vocalelor a, e, i, o, u** este asemănătoare cu cea din limba română.

Ex: alumno, casa, salsa, peseta, economía, si, picante, melocotón, universo, etc.

Consoanele au o pronunție oarecum diferită de limba română. Sensul cuvintelor poate fi afectat de pronunțarea corectă sau incorectă a consoanelor:

- ☞ **b** și **v** notează același sunet [b]: soberbio, bueno, bandera, basta, burro, lobo, doble, verano, vida, invierno, vaca, venir, vamos, voy.
- ☞ **c**, atunci când este urmat de vocalele **e** sau **i**, se pronunță ca sunetul **th** din limba engleză [θ], **s** interdental: cerebro, cenicero, cena, once, ciencia, cinco, cifra; dacă este urmat de vocalele **a**, **o**, **u** sau oricare altă consoană, se pronunță ca în limba română: cosa, caracol, clásico, cubano, cruz, acción, accesorio.
- ☞ **ch** este un grup fonetic care se pronunță oarecum similar cu sunetele românești **ce**, **ci** [če], [či]: chico, muchaha, bochorno, noche, chalet, etc.
- ☞ **d** se pronunță la fel ca sunetul românesc: dar, debate, cada, cadena, donde, etc. Dacă se află în finalul unui cuvânt nu se pronunță: Madrid [madri], facultad [fakulta], universidad [universida], usted [uste], etc.
- ☞ **g + a, o, u** se pronunță ca în limba română: gabinet, gobierno, golfo, guante;
- ☞ **g + e, i** se pronunță ca un [h] românesc: agenda [ahenda], género [henero], genial [henial], gigante [higante], gimnástica [himnastica], gitano [hitano], agilidad [ahilida], engendrar [enhendrar], etc.
- ☞ **gue, gui** se pronunță ca grupurile **ghe, ghi** din română: guerra [gera], guía [gia], guitarra, águila, etc. Deci [u] nu se pronunță, el nu servește decât la întărirea lui [g] și la evitarea situației în care [g] urmat direct de **e** sau **i** se pronunță [h].

Dacă **u** din aceste grupuri apare cu **tremă**, atunci **g** se pronunță ca în limba română: lingüística [linguistica], agüero [aguero], vergüenza [berrguenθa], etc.

H este o literă mută, deși este marcată grafic: hombre [ombre], hora [ora], haber [aber], etc.

Litera **g** se pronunță [h] numai când este urmată de **e** sau **i**, în timp ce litera **j** se pronunță întotdeauna [h].

Ex: mejor [mehor] – *mai bun*

gente [hente] – *oameni*

gitano [hitano] – *țigan*

jamás [hamas] – *niciodată*

jabón [habon] – *săpun*

junta [hunta] – *adunare*

ll nu reprezintă o consoană dublă, ci un singur sunet. Se pronunță ca un [l] muiat, urmat de un *i* scurt: llamar (*a chema*), llegada (*sosire*), lleno (*plin*), calle (*stradă*), gallina (*găină*).

ñ¹ corespunde fonetic grupului **gn** din limba franceză. Se pronunță ca un [n] muiat, urmat de un *i* scurt: niño (*copil*), mañana (*mâine*), señal (*semnal*), señor (*domn*) etc.

q se poate întâlni doar în grupurile **qui**, **que**; se pronunță ca sunetul din grupurile românești **che**, **chi**: querer, quedar, queso, quiebra, químico, aquí, etc.

n se pronunță [m] înaintea consoanelor **f** și **v**: enviar, tranvía, ánfora, etc.

r se pronunță mai puternic (se aude ca o succesiune de două sunete r) în următoarele trei situații:

- la începutul cuvântului: radio, raíz, raza, receta

¹ Semnul diacritic se numește *tildă*.

- când este precedat de consoanele **l, n, s**: honra (*onoare*), sonreir (*a surâde*), alrededor (*împrejur*), israelí (*israelian*) etc.
- **rr** între două vocale: aberración (*aberatie*), perro (*câine*), error (*greșeală*), irracional, ferrocarril, etc.

pero – *dar*, perro – *câine*
 caro – *scump*, carro – *automobil*
 coral – *coral*, corral – *ogrădă*

Pronunția acestor cuvinte este asemănătoare. Transmiterea sensului corect depinde de pronunțarea corectă a lui **rr** sau **r**.

s se pronunță, de regulă, ca în limba română. Înaintea consoanelor **b, d, g, n, ñ, l, ll, r**, și a semivocalei **y**, consoana **s** se pronunță ca [z].

Ex: riesgoso [riesgoso] – *riscant*

x se pronunță [s] înaintea unei consoane și [cs] între două vocale: extranjero (*străin*), exclusión, excusa (*scuză*), examen, exilar, existir

z se pronunță ca **th** din limba engleză [θ] și interdental: zurdo, zapato, zozobra, zarzuela, paz, azafata, luz, nariz, zazo, etc.

Consoanele **f, k, l, m, p** se pronunță la fel ca în limba română.

ASCULTĂ ȘI REPETĂ

a

- ¿Vas para allá? – *Mergi acolo?*
- Basta! Estoy harta! – *Ajunge! M-am săturat!*
- ¿Qué te pasa? – *Termină! Ce ai? Ce ți s-a întâmplat?*
- Ana, ¿vas a estar mañana por la mañana? – *Ana, o să fii aici mâine dimineață?*
- Mamá, ¿me das plata? – *Mamă, îmi dai bani?*

b

- Era un hombre elegante, de traje verde y hablar interesante. – *Era un bărbat elegant, cu un costum verde și care spunea lucruri interesante.*
- Lleva la agenda en la cartera. – *Poartă agenda în portofel.*

- Un café con leche. – *O cafea cu lapte.*
- Viene tres veces por mes. – *Vine de trei ori pe săptămână.*
- ¿Que le dan de comer al elefante? – *Ce-i dau de mâncare elefantului?*

i

- El viernes fui al cine. – *Vineri am fost la cinematograf.*
- ¿Así? ¿Y qué viste? – *Da? Și ce-ai văzut?*
- ¡Feliz Navidad! *Crăciun fericit!*

o

- No, hoy no voy. – *Nu, azi nu vin.*
- Camarrero, otro café, por favor. – *Chelner, încă o cafea, te rog!*
- Yo no lo conozco. – *Nu-l cunosc.*
- ¡Hola! con el doctor Rofo, por favor. – *Alo! Cu doctorul Rofo, vă rog.*
- ¿Dónde pongo estos bolsos? – *Unde să pun aceste sacoșe?*

u

- Mucho gusto. – *Cu placere.*
- Es un asunto curioso. – *E o treabă ciudată.*
- No entiendo. ¿Cuál es su pregunta? – *Nu înțeleg. Ce ati întrebă?*
- Es tu culpa. – *E vina ta.*

b / v

- Buenos días ¿qué van a tomar? – *Bună ziua, ce doriți să beți?*
- Yo, una copa de vino blanco. – *Eu, un pahar de vin alb.*
- Para mí, una cerveza bien fría. – *Iar eu, o bere rece.*

s, ce, ci, z

- ¿Qué hora es? – *Cât e ora?*
- Son las doce y cinco. – *E două și cinci minute.*
- ¿Salimos a almorzar? – *Ieșim să mâncăm?*
- Bueno, pero dentro de quince minutos. – *Bine, dar în cinci minute.*

ca, co, cu, que, qui, k

- Perdón, ¿la calle Cuzco? – *Mă scuzeți, unde este strada Cuzco?*

– No la conozco. Pregunte en aquel kiosco. – *Nu știu. Întrebați la acel chioșc.* pentru oameni și cărți

- Disculpe, ¿la calle Cuzco? – *Mă scuzați, unde este strada Cuzco?*
- Doble en la esquina a la izquierda y haga cuatro cuadras. – *După colț la stânga și mergeți patru străzi.*

ch

- ¡Chau! – *Pa!*
- Muchas gracias. – *Mulțumesc mult!*
- Te aconsejo probar el chocolate con churros del Tortoni. – *Te sfătuiesc să încerci ciocolata cu gogoși Tortoni.*
- Los muchachos se fueron a la cancha. – *Băieții au plecat pe terenul de sport.*

j, ge, gi

- Le presento a Julio Jiménez, gerente de Marketing. – *Vi-l prezint pe Julio Jiménez, director de marketing.*
- Mucho gusto, soy Javier Guerra, jefe de Ventas. – *Mă bucur să vă cunosc. Sunt Javier Guerra, director de vânzări.*
- Prohibido girar a la izquierda. – *Interzisă intrarea la stânga.*
- ¡Es urgente! – *E urgent!*
- Hoy en día, la gente joven se acuesta muy tarde. – *Acum tinerii se culcă foarte târziu.*

I

- La libre elección del pueblo. – *Alegerea liberă a satului.*
- No me gustan las luces blancas, y mucho menos esas lámparas de tubo doble, aunque ahorran luz. – *Nu-mi plac luminile albe, cu atât mai mult acele lămpi cu două tuburi, chiar dacă sunt economice.*
- Por favor, lave las cortinas, limpíe el piso y lustre los muebles. – *Te rog spală perdelele, fă curat în apartament și șterge mobila.*
- ¿Algo más? – *Altceva?*
- Sí, al salir apague la luz. – *Da, atunci când ieși, stinge lumina.*

ll / y (excepto "y" en posición final: muy)

- Disculpe, ¿la calle Ayacucho? – *Mă scuzați, unde este strada Ayacucho?*

– ¿Ves aquella estrella? – Vezi steaua aia?

– Yo me llamo Judith Valle. – Pe mine mă cheamă Judith Valle.

– Vamos para allá. Llegamos en diez minutos. – Mergem pe acolo?

Ajungem în zece minute.

– Está lloviendo. – Plouă.

N

– Perdón, señor ¿dónde hay un baño? – Mă scuzați, unde găsesc o toaletă?

– Presentamos la colección otoño-invierno para este año. – Vă prezentăm colecția toamnă-iarnă pentru acest an.

– ¿Si conozco a Mario Muñoz? ¡Claro!, es mi cuñado. – Dacă îl cunosc pe Mario Muñoz? Sigur că da, este cunnatul meu.

– Hummm... ¡Tengo un sueño!. – Hmmm... Mi-e un somn!

– Practique español. – Exersați spaniola!

r – en posición inicial/ rr

– Me regaló un ramo de rosas rojas. – Mi-a dat un buchet de trandafiri roșii.

– Para mí, ravioles a la Rossini. – Eu vreau ravioli a la Rossini.

– El ferrocarril Roca no sale de la estación Retiro. – Calea ferată Roca nu pornește de la stația Retiro.

ACCENTUL – el acento

Accentul marchează intensitatea mai mare cu care este rostită o silabă în comparație cu celelalte silabe dintr-un cuvânt: **vida**, **andar**, **interesante**, **jersey**. De aceea se mai numește și accent de intensitate sau accent tonic. Poziția silabei accentuate în limba spaniolă este instabilă.

Cuvintele terminate în **vocală** sau în consoanele **n** și **s** se accentuează de regulă pe penultima silabă: **ventana**, **libro**, **amigo**, **tribu**, **elefante**, **jardinero**, **margin**, **examen**, **tesis**, **crisis**, etc.

Cuvintele terminate în **consoană** (cu excepția lui **n** și **s**) sau cele terminate în **y** au accent tonic pe ultima silabă: **resistir**, **alrededor**, **universidad**, **animal**, **jersey**, **convoy**, **virrey**, **buey**, etc.

Există cuvinte care au accent grafic (') pe vocala silabei accentuate. Aceste cuvinte nu se încadrează în cele două categorii prezentate mai sus: atún, canción, cráter, últimamente, etc.

- Au accent grafic majoritatea cuvintelor terminate în **-án**, **-én**, **-ón**, **-ín**, **-ún**: catalán, holgazán, almacén, amén, cajón, callejón, chiquitín, calabacín, maletín, atún, etc.
- Cuvintele terminate în vocală accentuate tonic pe ultima silabă au accent grafic: abacá, abecé, acá, acné, bebé, menú, nací, papá, rubí, sofá, tabú, bigudí, bisturí, café, dominó, hindú, mamá, etc.
- Cuvintele care se termină în consoană, alta decât **n** sau **s**: áspid, ágil, álbum, azúcar, cómico, cárcel, huésped, inmóvil, táctil, túnel, útil, verosímil, etc.
- Accentul grafic este specific și cuvintelor polisilabice terminate în sufixe ca: **-ico**, **-ica**: diplomático, filosófico, técnico, técnica, etc.
- Accentul grafic este utilizat și în cuvintele care introduc o **interogație** sau o **exclamație**: quién – *cine*, qué – *ce*, cómo – *cum*, cuándo – *când*, cuál – *care*, cuánto – *cât*, dónde – *unde*.

Accentul grafic are un rol diacritic foarte important, adică ajută la diferențierea sensurilor în cazul **omonimelor**:

aun – adverb – *chiar și, până și*

de – prepoziție

el – art. hot., masc., sing.

mas – conj. – *dar, însă, totuși*

mi – adj. pos. – *meu, mea*

se – pron. refl. – *se*

pron. pers. – *lui, îi, i; lor, le, li.*

si – conj. – *dacă, deoarece*

solo – adj. – *singur*

hacia – prepoziție – *spre*

tu adj. pos. – *tău, ta*

esta – adjectiv demonstrativ –

aún – adverb – *încă*

dé – conj. prez., pers. I, sg. a verbului **dar** (a da) – *să dau*

él – pron. pers., III, sing., masc. – *el*

más – adv. – *mai, mai mult, în plus.*

mi – pron. pers. – *mie, mi, pe mine,*

mă

sé – ind. prez. pers. I, sg. a verbului

saber – *știu*

sí – pron. refl. – *sine*

– adv. – *da*

sólo – adv. – *numai.*

hacía – verbul *hacer*, indicativ

imperfect – *făceam, făcea*

tú pron. pers., II, sing., masc – *tu*

está – verbul *estar* indicativ prezent

Conjuncția o (sau) are accent grafic atunci când se află între numere pentru a nu fi confundată cu cifra 0:

Tengo 5 ó 6 lápices en mi cartera.

Tengo 5 ó 6 lápices en mi cartera.

EJERCICIOS

1. Pronunță corect sunetele sau grupurile de sunete din cuvintele de mai jos:

b, v → vaca, Venezuela, ventana, vapor, buque, Víctor, bombón, volar, autobús, bolígrafo, tranvía, vender, verano, invierno, blanco, caber, también, buey, abuela, árbol, escribir, vino, saber, voz, varios, billete, primavera;

c → cenicero, vecino, cereza, cola, cinco, cuña, ambición, casa, clavo, centro, cielo, cacería, nacimiento, negación, negocio, cena;

ch → *chiste, chico, coche, mucho, muchacho, chacal, chocolate, charada, chiflar;*

s → salsa, sobre, cansado, seguro, así, desde, señor, serie, insensible, casar amoroso, escribir;

z → cazar, voz, zarzuela, lápiz, taza, zanahoria, cruz, juzgado, zapato, alianza, azul, azúcar, cruz;

x → excepto, exigente, exclamar, extremo, nexo, éxito, exigir;

g → gana, amigo, agosto, gerente, golpe, agenda, gusto, ángel, gato, agitar, gloria, tengo, signo, agua, giro, regalo, gente, genérico, gentil, gimnástica, gemelo, guerra, langostino, guinda, gestión, guitarra, grito;

h → heno, inhábil, hora, hacer, hermano, humo, hoy, hallar, huevo, alcohol, hoja, hidalgo, harina, hablar, haber;

j → jaleo, juego, pasaje, viejo, ojalá, jabón, jefe, joven, junta, juez, juzgar, ojo, alejar, mujer, alojamiento, Jorge, aconsejar;

ll → llenar, llave, calle, silla, lluvia, capilla, caballo, allá, lleno, llevar, hallar, llamada, cuchillo, orilla, pastilla, sillón, callejón, hulla, olla, ella;